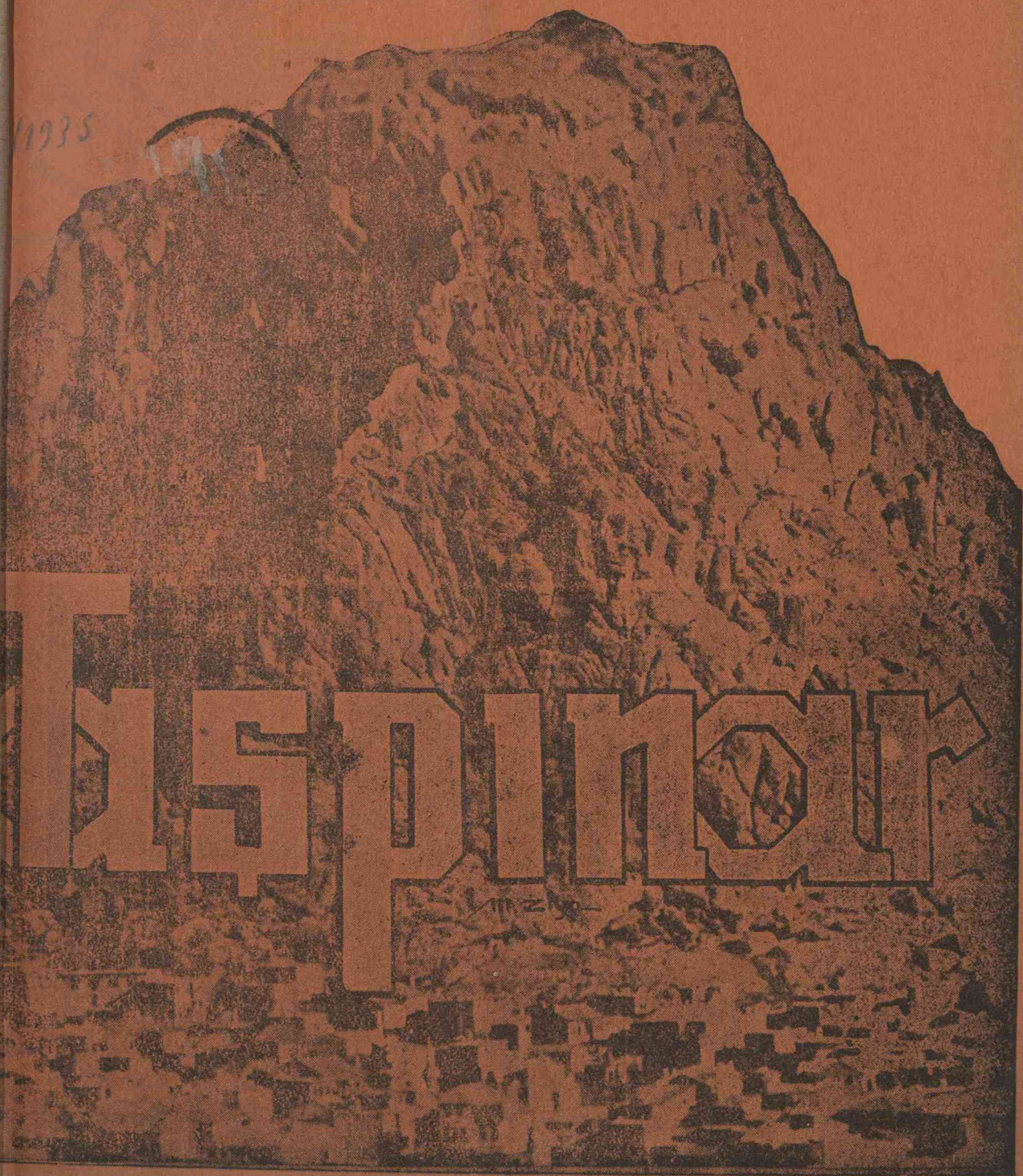

SAYI : 27 19 - 2 İNCİ KÂNUN - 1935

İÇİNDEKİLER.

Dil Devrimi.
Yurdumun Gençlerine.
Eksiklik Tasası.
Çorlu Adam.
Yeni Saylav Seçimi.
Deli Bekir.
Ayın İzleri.

Falih Rifkî Atay.
Nazım Turunç oğlu.
Eyüp H. Ertem.
Namdar Karatay.
Yusuf Mazhar Âren.
M. Z. Çerçel.

* * *

TAŞPINAR

Cilt : 3.

Sayı.27.

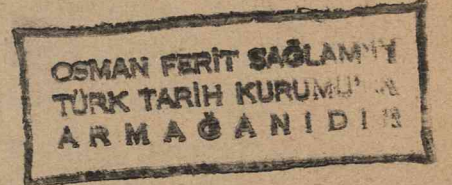
Her ayın ondokuzunda çıkar.

İdare Yeri : Afyon Halkevi.

19 İkinci Kânun 1935.

Taşpınar Başında :

DİL DEVRİMİ

Falih Rifkî Atay

Toprağın bağından eski bir gömü çıkarırken, yıllardan beri her şeyde Türk özlüğünü bulmağa çalışıyoruz. Yazıyı ve tarihi kurtardık: sıra dilimize geldi. Sevgisini Arapça kekeleyen, acısını Farsça şakıyan kafası melez, gönlü kurak bir yoz sürüye dönmüştük. Sürüyü kapanın elinde kalmaktan kurtarabilmek için ona bir ulus düzeni vermek gerekti.

Türk devrimi demek, işte bu düzene doğru atılış demektir.

Yay Afyonda gerilmiştir. Ergenekondan, Afyonun sarp kayalığını aşarak çıktık. Afyon; kendi başına taşı, toprağı, yapısı ve yıkısı ile yeni türk kurtuluşunun kaynak başını gösteren bir anıttır.

Yurttan dile kadar bütün kurtuluşlar oradan, Afyonun yalçın bağından geliyor. Yalnız o kadar mı ya? Yeni Türk doğumundan örnek alarak Asya sürülüğünden çıkan kalabalıklar, hep kuruluş güneşlerinin ilk aydınlığı önüne Afyon tepesini koyacaklardır.

Gömü: define

Anıt: Abide.

Yurdnımun Gençlerine:

Acunun gençlik kurumları ve bunu Doğuran sebebler

I

Nazım Tırnıç oğlu

Büyük savaştan önceki savaşlarda ulusların yalnız x orduları çarpışır ve bu işe gereken akçayı da "o kurunun sözünce,, harbiye nezaretlerinin bütçelerinden harcarlardı. x Hükûmetlerin çıkardıkları böyle savaşlardan bazan ulusların bir kısmının bilgisi-bile olmaz ve duymazdı. Fakat savaşın x sonunda yine zarar görenler, yurtları elinden gidenler uluslar; savaş borclarını ödeyenler, malları ziyan zebil olanlar, servetlerini kaybedenler ulusların adamları idi.

"Genel savaş,,a da uluslar hemen buna benzer kılıkta girmişler, yalnız bu sefer uzun yıllar savaş için hazırlanmışlardı. Milyonlarca ordular, çeşit çeşit silahlar, dağlar x yığintısında cebhane, sonsüz malzeme, techizat, akça..... ve herşey. Sınırlar "Seddi Çin,, gibi sıralanmış kal'alar "müstahkem mevkiiler,, le kapanmış. yurtlar örümcek ağı gibi her türlü kara demir ve deniz yolları ve taşıyıcı vasıtalar la bezenmiş, bütün eksikler tamamlanmıştı.

Öte taraftan ilim ve fennin bu ilerleyişi karşısında silahların ateş kudreti de en son basamağına çıkmıştı. Bu kıyafeti alan Acun şu düşüncelerde idi;

1 — Yapılan hazırlıklar o kadar noksansız ve çok ki, patlı-yacak bir savaşı bol bol başaracak ve artacaktır bile.

2 — Bu ateş gücü karşısında savaş, çok kısa zamanda x bitecek; bir meydan muharrebesi ile sonu alınacaktır.

Fakat netice hiç de düşünöldüğü gibi böyle çıkmadı. Bir ker-re hazardan beri biriktirilen mermiler, malzeme ve para savaşın ilk devrelerinde eridi bitti. Bunu karşılamak için yeni yeni düzenler, çareler aranmaya başlandı. [1] Tükenmeyecek sanılan milyonluk ordular, korkunç ateş gücü ve ölüm saçan silahlar karşısında, boşalıverdi. Bu boşluğu doldurmak için de çok genç ve

[1] [Ulusal Seferberlik] başlığı altında yazacağım başka bir yazıda bu işlerin ideal şekilde nasıl başarılabileceğini x ve gençliğin bundaki ulusal yurt borclarını anlatacağım

yaşlı erkekler savaş alanlarına süröldü; memleket içi makinesinin durmaması lâzımdı, bu mekanizmayı çevirmek ve savaşın bütün isteklerine cevap vermek işi de x çocuk, ihtiyar ve bilhassa kadınlara kaldı. Çok kısa süreceğı umulan savaş ise uzun seneler bitmedi. Eger uluslar dayansa ve memleket içlerinde bıkkınlık olmayıp bozgunkluk başlamasaydı büyük savaş, değil dört sene daha çok seneler uzayıp gidecekti. Nitekim savaştan yılmayan biz Türk'lerin kurtuluş savaşımız büyük harbin uzamasından başka bir şey değildir.

Genel savaş bir başka deneme "tecrübe,, daha verdi; o da bundan sonraki savaşlarda hükûmetlerin yalnız ordularının alt "mağlup,, edilmesinin yetismeyeceğı, belki düşmanın ulusca kırır-danamayacak ve aman dileycek hale getirilmesi ile x ancak barışıklığa kavuşulacağıdır. O halde sonunadek savaşta ki istekler alınıcaya ve istiklâle kavuşuluncaya kadar. Bunun en canlı örneğini büyük Türk ulusu bütün acuna apaçık gösterdi: Osmanlı devleti bitkindi; ordusu dağıtılmış, silah ve cephanesi alınmış, güvenilir kumandan ve okumuşların x bir çoğı sürölmüş ve her düzeni kırılıp parçalanmıştı. Düşmanlar, artık hiç bir varlık gösteremeyeceğini santıkları x Osmanlı ülkesini parçalamaya başlamışlardı. Onlar bilmeyorlardı ki biricik varlık kalmış ve onu yok edememişlerdi: Türk'ün azmi, yaratmak gücü, özündeki esir olamamak hür yaşamak yaradılışı.

Öldü denen Türk, ulu "Ata Türk,,ünün önderliği ile kalkındı günlemeç " tarih ,, de eşi bulunamıyacak bir yaprak daha yarattı; her türlü yoksulluk içinde ulusal kurtuluş savaşının nasıl başarılabileceğini gösterdi. Bütün uluslarda bu kalkınışa, çekememezlikle parmak ısırıldılar; fakat elbirliği ile x alkışlamak dan da geri kalmadılar. Muvaffakiyyet, zafer x ne tatlı şeydir. Zayıfmısın? Esirsin, ezilirsin; kavgasız, savaşız bir günün boş geçmez. Güçlümüsün? Evinin efendisisin, x her yerde sağ ile karşılanırsın; hiç kimse seninle savaşa yeltenemez, rahatca işine bakarsın. İşte çünkü kocaman zayıf Osmanlı hükûmeti; işte bu günkü güçlü "Ata Türk Cumhuriyeti,,.

Onlarda anladı ki Türk Ulusu köle olmaz, son tekine kadar ölmeyince ülkesi paylaşılamaz.

Minderwertigkeitsgefühl eksiklik tasası, kaynakları, hususiyetleri; eksiklik tasası ve pedagoji.

Ödemiş : Eyip H. Ertem.

(Geçen Sayıdan)

FRITZ KÜNKEL'İN GRAFİĞİ.

Burada sırası gelmişken, ferdî ruhiyatın ileri gelen unsurlarından Fritz Künel'in (duygu inceliği ve çabuk kızma dereceleri) hakkındaki grafiğini arzitmeme müsaade buyrulsun:

Acunun her yakasındaki askerlik çevirgenleri ve büyükleri Türk'ün bu yaradışı ve bu yaradılışındaki becerikliliği üstünde senelerce etüd yaptılar ve hala da yapıyorlar.

İşte şu yukarda kısaca saydığım ve sıraladığım olmuş x işlerden "hadise,, şu bitirime "netice,, varıldı:

Hükûmet ordularının savaşları artık tarihe gömülmüştür. Nasılkı devlet çevirgenliğini uluslar kendi ellerine aldılarsa; bundan sonraki savaşlar da hükûmetlerin orduları ile değil ulusların maddî ve manevî bütün varlıklarının çarpışması ile başarılabilecektir. Bu da ancak bütün ulusca hazırlanmayı istemektedir ki, (20) senedenberi buna çalışmaktadır. Bütün uluslar, gizli açık uğraşmalarla, eski x sözce, "milleti müselleha,, denilen kılığı almak için didişmektedir. İşte gençlik kaynaşma ve kurumlarının çok zorlu bir sebebi.

(Sonu var)

Ruhî hayatta şüphesiz mekân yoktur, keza ölçü de; fakat bir çokları için için benliğimizi üzen sorğulara cevap vermiş olacağı için bunları remzi ifadelerle manalandırmanın daha faydalı olacağı muhakkaktır. Bir çocuğun kendi kendini için için dartmasını biz, bir termometreye benzetebiliriz. Eksiklik tasası (0) in aşağısını, kıymetlenme, üstgelme irkilişleri de (0) in üstünü gösterir. Eksiklik tasasıyla kıymetlenme ihtiyacı birbirine sımsıkı bağlıdır. Bu iki duygu sanki birlikte çalkanırlar (0) in aşağısında kaç derece ise yukarısında da aynı derece görünmektedir. Eksiklik tasası (20) derece olanın üstgelme, yükselme, kıymetlenme özenişleri de (20) derece olur. Aşağısı «50-75» derece ise, yukarısı da «50-75» derece olur. Şüphesiz çocuk bunun farkına varamaz, Bu hal çocuğun kayıtsız, uyuşukluğu, hassasiyeti ve izzetinefsiyle de ilişkilidir. Ferdî ruhiyat bu noktada yaptığı derin araştırmalar neticesinde şu prensibi tesbit edebilmiştir: «Bir çocuk ne kadar çabuk kızıyorsa duygu inceliği de o nisbette zaiftir; ince duygusu ne kadar kuvvetli ise, çabuk kızması da o nisbette zayıf olur «mutedil olur» diğer tabirle «Die Sensibilitat - hassasiyet» «İrritabilitat - tenebbüh»' hiddet istidadıyle mebsuten veya makûsen mütenasiptir ince duygulu olup ta çarçabuk kızıvermiyen olur olmaz şeylere alevlenivermiyenlerin topluluk hayatında sevenleri, sevilenleri çok olur.

Uzvi kusurlarla ruhî kusurlar arasında sıkı münasebet olduğunu arzetmiştim. Bu hakikatı ruhiyatın diğer branşları da işaret etmişlerdi. Yalnız fardî ruhiyat onlardan bir bakımdan ayrılır: Kusurların dinamik rolleri olduğuna inanmada. Kusurlar tekâmüle yardım ederler, kusuru olan fert, hayata intibak hususunda karşılaştığı müşkülât saikasile bütün kudretlerini seferber ederek fazla özenmek, mecburiyetinde kalır. Özenişlerde fevkalade muvaffak olarak namalmış unsurlar vardır. Bunlardan misal olmak üzere bir kaçını arzedeyim:

« 13 yaşında her iki elimi kaybettim. Bilerek bilmeyerek evvelce nasıl hareket ediyorsam aynı şeyleri yakıştırabildiğim kadar tekrar eder dururdum. Taze neş'eli, bir hava içerisinde hayat içerisinde daima hayata dalıyor, ilerliyordum. Kusursuz insanların yaptıklarını eksiksiz başarmak için gücümün yettiği kadar çabalardım. Hiç bir zaman: Yapamam demedim, her zaman: « Muhak-

kak başaracağım » der, işe taze bir heyecanla atılırdım. Şuna inanmalıyız ki, insana yardım dışarıdan gelmez, insan kendi kendisine yardım edebilir. Kendimize itimat edelim, bütün kudret damarlarımızı şahlandıralım, o zaman vaziyete uyacak, mutlaka muvaffak olacağız „. Dr Grob.

Kolsuz doğmuş olan Hermann Unthan:

« Beni keman veya kaval çalarken, kâat oynarken, silah atarken, veya yazarken, beni tiraş olurken, yıkanırken, tırnaklarımı temizlerken, saatimi kurarken veya kalemimi açarken görenler şaşarak donakalırlar. Ben ise bütün bu başarıları mı gayet tabii buluyorum. Bugün ayaklarımı tıpkı iki sağlam el gibi kullanmaktayım. Bütün zaruri ihtiyaçlarımı kendi kendime görmeyi tecrübe ede ede belledim. Sabır, sebat, yılmadan çalışmak..... İşte hayatta muvaffakiyetin başlıca sırları. »

Architekt Grosselfinger (12) yaşında sağ elini kaybetmişti ki bakınız ne diyor: « Çok cesurdum, her şeye atılırdım, dört beş defa muvaffakiyetsiz tecrubelerden sonra altıncı veya yedincide muvaffak tecrübelerimde muvaffak olurdum. Yabancı yardımlardan bir an evvel sıyrılmak için her tecrübeye başvurdum. Sonunda muvaffak oldum.,»

Bir avculuk esnasında sağ kolunu kaybetmiş olan.

Graf Geza « Zichy » Mukadderatımla savaşa giriştim, nihayet muvaffak oldum. Bugün elma soyarım, tırnaklarımı keserim, kendi kendime geyinirim, ata biner, araba surer, hatta keman çalırım, « diyor. »

Epiktet « Hastalık vucut için bir engel olabilir, buna inanamıyım, fakat hiç bir zaman irade için değil; ayağı mefluç olan için topallık bir engel olabilir, fakat hiç bir zaman irade için değil » diyor.

Ünlü hatiplerden olan Esop peltekti, san'at tarihi bize bir çok çolak mühendis ressamı kaydetmektedirler, Tanınmış bir çok tiyatro oyuncularını peltek idiler. Beethoven, Smetana, komponist, Robert Franz sağır idiler, renk incelikleri üzerinde esaslar bulmuş olan Goethe, ünlü şair Ş Schiller, ömrünün sonlarına doğru basırasını kaybetmiş olan Jul Uerne hep basıraları kusurlu şahsiyetlerdi; Şair Gustav Freitag, fiziolojist Fechnerin gözleri son derece zaifti; meşhur Milton büsbütün kördü.

Ferdi ruhiyat kusurlarının tesirlerinin statik olmaktan ziyade dinamik, işletici olduğuna kanidir. Hakikat yukarıda arzettiğim gibi uzvi kusuru olanlar kabarcığın zaruretleri karşısında kalınca devamlı bir savaştan sonra neler yapmaya muvaffak olduklarını gördük. Bu hususta kayde geçen geçmiyen, belli belirsiz bir çok kahramanlar bulunduğuna şüphe yoktur. Takdir buyrulur ki her kes yaratılıştaki bir değildir, herkesi birbirinden ayıran hususiyetler vardır. Kusurlar içerisinde binbir zaruret düğümleri karşısında ümit, cesaret ve ıttidalini kaybetmiyenler bulunduğu gibi aykırılaştığı en ufak engeller karşısında lüzümünden çok fazla sarsılanlar da vardır. Bugünkü mevzuumuz da asıl sözü geçen ikinci tiplerdir.

Eksiklik tasası herkeste az çok bulunur, bunun başlangıcını ferdi ruhiyat, tarihin ilk doğumu olarak göstermektedir. Çocukları muayyen bir gayeye bağlayan, bağlandıkları gayelerin tahakkuku için güçlerinin yettiği kadar özendiren hep bu sözü geçen eksiklik tasasıdır. Çocukların benliğini dağlayan eksiklik tasası iki hususiyet arz etmektedir:

— Kendini âciz, başkalarından geri ve aşağı görme duygusu;

B — Huzura, emniyete, başkaların seviyesine kavuşmak endişesi.

Çocuk sözü geçen tasaların ezici ve üzücü baskısı altında kıvrılır, durmadan özenir, bir adım fazla ilerlemek, bir derece daha yükselmek ister. Böyle bir çocuğun terbiyesi güçleşmiştir, çünkü o her dakika kendinin gerileyerek alçaldığını, haksızlığa uğradığını zanneder. Hemen bütün çocuklarda buna benzer duygular yaşamaktadır. çünkü her çocuk yetişkinler arasında büyüdüğü için kendinin onlardan daha çok küçük, kudretsiz ve beceriksiz olduğunu bütün acılıklarıyla sezer. Bu hissin doğurduğu sarsıntılardan kendisine verilecek en basit vazifeleri bile yapmaya kolay kolay yanaşamaz, yahut vazifelerini yarım yamalak eksik yapar. Onun için çocuklara karşı muamelelerimizde, vazife verip alışlarımızda gayet ihtiyatlı, ölçülü ve kanaatkar hareket etmemiz zaruridir. Çocuklara aşgari vazife verilecek onlardan aşgari vazife istenecektir. Yetişkinlerin çocuğu hiçten saymaları, onun hakkını yerini tanımamaları, onun yaptığı işlere karşı gösterilen alakasızlıklar, onunla lüzumu derecede alakalanmayışımız, onu korkutmamız, onunla eğlenmemiz onda eksiklik tasasını pek erkenden doğup nasırlaşmasına sebebiyet verir. [Sonu var] 39

ÇORLU ADAM

Namdar Karatay

Yurttaşlığın çok eski çağlarında yaşayan canlı varlıkların, bizi şaşırtan ne gülünç, ne bambaşka biçimleri varmış. Bir takım bilginler yerin katlarını araştırırken ellerine geçirdikleri kemiklerle, eski canlıların taş olmuş izlerine bakarak bunları ortaya çıkarıyorlar. Son yıllarda "Sinama,, yardımıyla bunları bize daha iyi göstermenin kolayını da buldular. Yedi -sekiz yıl önce bir film görmüştüm; orada yer yüzünün bu en eski konukları çok güzül canlandırılmıştı. Bunların hepsi de pek gülünç, pek bambaşka kılıklarda idi.

Bu çayanların görünüşleri yalnız gülünç, değil acıklı idi de. Öyle biçimsiz yapıları vardı ki yaşayışlarını çok güç, çok emekli kılıyordu:

Küçük bir başın arkasına takılmış kocaman gövdeler, uzun kuyruklar, iyi işe yaramıyan ayaklar, kolmu, kanatmı, ne olduğu belli olmıyan bir takım yan üyeleri.. Onlara baktıkça adamın içine üzüntü geliyor yüreğini sıkıntı boğuyordu.. Düşünüz: en küçük bir iş, bir kımıldanış için değerinden çok artık bir güç, bir emek veriyorlar.. Hint kozu büyüklüğünde bir baş, bir metre uzunluğunda bir boyunla gövdeye bağlı.. Bu yamrı yumru koca gövde de arkasındaki ağır, kubat kuyruğu sürükleyor.

Bu görünüş dirim atılışının nenk acununun katılıkları arasından ne güçlkle sıyrılıp çıktığını pek güzel gösteriyor. Varlığının yarısından çoğu taş ve toprak gibi cansız bir yapı denilebilecek olan bu yamru yumru çayanlar görülünce öyle sanılırki başları gövdelerinden bıkılmış, kuyruklar bu gövdelere bağlanmak istemiyorlar.. Bu ağır karartıların içinde apışmış kalmış olan zavallı can ise sanki suçunun yükünü taşıyormuş gibi kıvrana kıvrana sürükleniyor.. Bu yapının parçaları arasındaki bağlantı öyle iğreti, öyle gevşekki nerdeyse kopuverecek ve bu koca varlık parça parça dağılıverecek...

Bu gün "makina,, bilginleri "enerji,, yi boşa gidermeden işe çevirecek "ideal makina" yı bulmak için son yüz- yıldanberi büyük bir kıızıskınlıkla uğraşıyor ve her gün yenilenen bir hızla

bu ereğe yaklaşıyorlar.. Kılınş acunu ise yarattığı canlı makinaları olgunlaştırabilmek için nice yüz bin yıllardanberi çalışıyor. İşte kişinin ince "us,,u da böylelikle bu günkü erginliğini bulmuş oluyor.

Ben bu anlattığım filmi gördüğüm gün yer yüzünde kurulmuş olan ulusların, budunların da erginleşip gelişerek, büyüüp olgunlaşarak bu günkü yetginlik kertesine gelinceyedek ne gülünç, ne acıklı kılıklardan geçtiğini düşünmeye daldım. O sırada birden gözümün önüne bizim "Osman'lı İmparatorluğu,, geldi.

Budun kurumlarını, illikleri canlı varlıklara benzetmek olabilirse "Osman'lı İmparatorluğunu,,da bu günkü düzgün ve olgun yapı, yetişgin uluslar arasında kalmış, yukarıda anlattığımız tarihten önceki eski biçim canlı varlıklara benzetmek gerekti.

Bu İmparatorluk çok eski kurumlardan arta kalan bu acıklı ve kubat kılık içinde nice yaşayabilmiştir. Bu kurum, açıkca, orta kurun tipinde oymakcıl bir kurumdu, böyleyken nasıl yaşayabildi? İşte bunuda yine Türk'ün özündeki yüksek dirim gücünden ileri geldiğine inanmak gerektir. Bu yoldaki düşüncümüzün en açık, en kutlu belgesi de, Türk'ün kendi bağrından yer yüzündeki bütün ulusları şaşırtan ve imrendiren büyük bir kurtarıcı çıkarmış olmasıdır. Büyük Adam ancak büyük soydan gelir. Büyük soy ise özüne büyük güç taşıyan soydur.

*
* *

Türk ulus'u böyle yalnız dış yapısı, soysal kurumları bakımından bozuk ve çürük değildi. Ona "Hasta adam,, diyenler daha çok onun iç yapısını da göz önüne alıyorlardı. Doğrusu, Türk ulus'u özünde en yüksek gücü taşımakla beraber, yine ağır bir tin bozukluğuna düşmüştü. İşte biz burada Türk'ün özünde beliren bu tin sökelliğini, tin bozukluğunu araştırmak istiyoruz.

Tin sayrılıkları bilgisi "psiko-patoloji,, bize gösteriyorki; erken bunama, beyin karışıklığı, melankoli... Gibi sayrılıklar, çarpma "travma,,lar, ağılanma "intoscication,,lar yüzünden ortaya çıkmaktadır. Soysal yapının bozukluğu üzerinde de yine bu gibi sayrılıkların izini görebiliriz. Günümüzün en büyük tin bilginlerinden "Freud,, iştak ve akışlarımızın, yerine getirilemediği için, geri tepmesine ve içimizde birikip kalmasın itilme "Refoulement,,

diyor, ve bu yüzden bir çok sapıntı ve bozuklukların doğduğunu anlatıyor. Biz bunun soysal tin üzerinde de böylece olduğunu görüyoruz.

Bizim inancımıza göre; gerek soyda, gerek kişide bu gibi bozukluklar başlıca "güc,,ün kolayca, ilişiksizce akamayarak tıkanıp kalmasıdır. Burada -yeri varsa- günün bu akışıyla bir ırmağın akışı arasında benzerlikler bulabiliriz: Nitekim, ilişiksizce akamayan bir ırmağın kendi alanında bataklıklar yapması gibi "güc,,ün bu yolda bir tıkanması da böylece gerek kişi de gerek soy da türlü türlü yapı bozuklukları doğurabilir. Bu tıkanma ve irkilmeler Türk soyunda başka başka yönlerde olmuş ve soy'un yapısını bütün bütün çürüterek, ağılayarak uğradığımız büyük çoküntüleri sapıntılar ortaya çıkarmıştır.

Tin bilgisi "Psikoloji,, dilinde "Tendances,, didiğimiz bir takım iç akışlarımız vardır ki bunlar bütün sevinçlerimiz, acılarımızın, sıkıntı ve tasalarımızın kökleridir. Bütün bu yangılar o, timsal akışların yüze çıkan görünüşleridir. "Ribot,, gibi "klasik,, tin bilginleri bu akışları anlatırken "güc,, "erk,, (Force, puissance) gibi karanlık anlamalardan kaçınarak bunları bir takım devinimler (Hareketler) veya doğuş yolunda olan devinimlerin durdurulması... Deye gösterirler.

Ancak bütün bu varlık acununda "güc,,den "erk,,den başka bir nesne görmeyen ve bütün oluşları bu anlamalarla açmaya uğraşan erkcilere (Energetistes) göre; akışlar can yapısında (organisme) dirimsel (hayatî) gücün başka başka dileklere göre yolaklanmasından ileri gelmektedir. Her dirimsel işlem'e (fonction) karşı ayrı bir akış vardır. Beslenmek işlemine (işleme dileği); görüş işlemine (görmek dileği); tepreniş işlemine (işleme dileği); karşı durur ve bu akışlardan her biri, işlenen işe geçemediği ve yeter kertede işleyemediği gez çıka gelir.

Kişi oğlunun yaradılışından beri geçirdiği uzun ve sonsuz yüz yıllar, bin yıllar içinde can yapısında ola gelen kurumlar, hele soylaştıkça artan ve karışık bir biçime giren (mekanizma)lar o denli çok ve o denli türlü türlü dörkü bunların her birinin işlemleri bizde ayrı ayrı kökleşmiş akışları ortaya çıkarmaktadır. Bu bakımdan akışların ayrımı güçtür. Ancak biz kamu canlılarda

YENİ SAYLAV SEÇİMİ

Yusuf Mazhar Âren

Türk yurdunu ve ulusunu yeni başdan yapan, yaşatan kuvvetli dimağın kudretli vücudü olmak vazifesini gören büyük millet meclisi için yeniden saylav seçilecek..

Budunun hepsi şimdi bu işe hazırlanıyor.... Bu seçim, uluşta, ulusda ve yurttaki yükseltmelerin hızını artırarak ileri atılmaları taze güç, taze dilek, taze ülkü ile bir kat daha ileri götürecektir

Atatürk uluşunun en önden beri her yaptığı işin en eyiden daha eyiye gittiğini ve sonu gelmeyen büyüklüklerle - dillerde söylemeçi bulunmayan - eyiliklere vardığını görüyoruz.

Bugün kırk yaşını hatta otuz yaşını geçen en ülkülü en ummaçlı olanlarımız, geçirdikleri kara günlerde yurtda, ulusda bitimini diledikleri en yüksek şeyleri bile pek sönük bırakan işlerin çoğalıp gideceğini artık tamamilen anlamışlardır.

Yurt için, ulus için bayındırlık ve yükseklik olarak her ışıklı, her duygulu türkün besleyeceği bir ülkü yokdur ki onu daha geniş, daha özlülükle pek sağlam temeller üzerine büyük millet meclisi kurmasın.... o, bizim kurum ve kuruntularımızdan, bizim dilek ve ummaçlarımızdan daha ileri gidiyor.... bunu itiraf etmemek mümkün değildir. fakat Atatürk uluşunun yaptığı, yaşattığı ve ortaya koyduğu bin ve binlerce eyiliklerin yer tuttuğu alanlarda uzak olmayan zamanlarda neler olup geçtiğini düşünene bilenler için güç olmayan bir şey varsa (Meclisi mebusan) nın da halini hatırlamaktır.

kökleri dörteklere (istinat) dayanmış olan öz akışları göz önüne getirerek şöylece köklü bir kaç takıma ayırabiliriz: Dirimsel (Hayatî), Kösnümcül (Cinsî) soysal akışlar...

İmdi bu temele dayanarak Osmanlı yığınağı içinde kötü bir kullanıştan ötürü ulusumuzun nice çöktüğünü, soysuzlaştığını ve ne uçtan bütün istek ve akışlarının itilmesi, ezilmesi yüzünden budunun acınacak bir aşağılığa düştüğünü korkunç sapıntılara atıldığını göstereceğiz.

İstanbulda toplanan o (Meclisi mebusan) nın yurdu, ulusu - bütün varlığıyla türklüğü - uçurumlara nasıl, niçin ve ne yüzden sürüklediğini hep biliyoruz ve bilenler henüz pek çoktur.

O meclisin bir bozuntusundan kurulan ve ananesini taşıyan büyük millet meclisinedir ki Atatürk kendi canından kattığı can ile güç verdi ve türk türesine uygun çığır açdı. Arkamızdaki yıkık yurd ile bayındırlık yolunda yörüylen bugünkü yurt gibi, yılğın ve müfsit meclisi mebusan ile, ulusla uluşun bağlandığı yerde bir altın toka temizliklerle parlayan büyük millet meclisinin arasında göze batacak kadar fark hasıl oldu... onu bu hale getirmek Atatürk için yurda saldıran yabancıları kovmaktan belki daha kolay olmamıştır. Bu ağır işi başarmak yurdu yabancılardan temizlemek kadar gerekdi ki onun genel faydalarını gördük, görüyoruz ve göreceğiz....

Büyük millet meclisi yenilenmek, dinçleşmek için kendi kendini dağıttı. Yeni sayımlar seçilirken - önümüzde acılacak yeni senelerin yeni eyilikler, bayındırlıklar, yükselmeler, bolluklar getirmesi için - millet meclisinin büyük dehanın istediği gücü göstermesi gerektiğini düşünerek bu seçimde, düşüğümüz en çirkin ölüm çukurundan bizi çıkaran ve kurtuluş yolunda bizi yürüten ulusal atanın - Atatürkün - gösterdiği ayrılmağacağız.

* *

Atatürk, türk ulusunu, bir gösteriş, bir süs, bir boyalı yüz gibi yapma gözellik, yapma güç ve (sözde millet) değil dibinden doruğuna kadar kendi benliğinin örneği haline getiriyor... gittiğimiz yol bizi o yüksek ahlâkın, kuvvetli iradenin, parlak dehanın denizine vardırarak ve daldırarak.... bizim değişimiz inancımız az zamanda yapılmış olan sinamalardan sonra Atatürkün pek ulusuna derin köklü ve pek geniş güçlü bir hürriyet vermeğe çalıştığıdır: mürailikler, tecavüzler, serserilikler halinde kaynaşan ihtirasların bu gün acunda yurtları kirleten çirkefine konmuş bir hürriyet adı değil, fertlerin ruhunda; ailelerin çevresinde, bütün ulusun ortak şuurunda genel varlık olarak yaşayan bir hürriyet...

Şimdi biz onun doğumundan fıskıran eyilikler içindeyiz; mürailiklerin, tecavüzlerin, serseriliklerin çirkefinde hürriyet boğulur..

Yalnız adı ile yaşayan yerlerde, hürriyetin bir kuruntu ve

DELİ BEKİR.

Ulus Ozanları:

"25 inci sayıdan,,

M. Z. Çerçel.

Zaman Abdülhamit çevirmesinin en koyu ve karanlık sularıdır. «İş baştan bozuk»tur. «Veziranda ehli iman» kalmamıştır. «Kadılar» kul ve öksüz hakkı yemekteler. «Mutasarrıflar»dı şardaki adamları bir birine katıp keşe gülmekte, «Esnafı hile» sarmıştır. «Hacılar» görünüşü aldatıyor, «Hocalar» bilgisizdir. Azlıklar ekonomiyi kurt gibi kemirmektedirler. «Eşraf, hanedan» dediğimiz ayrılıklar boyuna ulusu eziyorlar.

İşte Bekir'in deyişlerinin koyumu; bunlara şimşek gibi gürleyor, ağzından bu pisliklere hep tükürükler atıyor. öyle ozan ki yalnız ulusun yaralarına parmağını koymakta, ve bütünün gönlünden başka varlık bilmemektedir. O ayrıksız bir topluluk ateşiyle kavrılmaktadır. Özü bir köylüdür. Sezmıştır ki «eşraf, hanedan, hacı, hoca, kadı, vezir, şah» kamu köylünün alın teriyle semirmiştir:

hakıki hürriyetin doğumuna bir düşman ve ulusa bir belâ olduğunu görüp dururken Atatürkün bize hazırlamakta ve kapitulasyonlardan, tekkelerden, medreselerden başlayup yazıya, dile kadar bir sürü esaretin birer birer setlerini yıkarak, zincirlerini kırarak bizi yükseltmekde olduğu şeyin ve - esirden hür doğmak, hür terbiye almak imkânsızlığının inancı ile - kadınlara genel hayatta hak ve mevki vermekteki ummaçın, hep bu büyük prensip -Yüksek hürriyet - olduğunu anlamamak için kör olmak gerektir.

* *

Bu gez savlav seçimi -yurdunu seven ve Atatürk'e inan bağlayan- her Türk'ün bir bayram arefesi gibi arkasından niçe niçe sevinçler, kıvançlar getireceğine inandığı şeydir,

Afyon Karahisar'ı -Belediye intihabında isbat ettiği soysallığı içinide- büyük sabırsızlıkla rey atma gününü bekliyor... Her yürekte sonsuz ve tükençsiz bir inan ve sevinç vardır ki yeni sayımlar yurdu, ulusu yüksekliklerden yüksekliklere yükseltecektir.

Bizleriz eşrafa hanedan deyen,
Eşek başlarından bir kaç dost beyen,
Kürklüyü azleder kepenek geyen.
İnceyi mars eden kubat değilmi?
Tekkeler birer «fisku fucor» yatağıdır. Tekye halkı bir teviye
göz boyayor:

İbadet deye hâyu huya gitme,
Zemane şeyhleri oldular fitne.
Başına toplamış bir alay.,...,
Dergâhı Pirlerde burhan kalmadı.

O kılına kadar demokrattır. Kimsede kendinden artık bir hak
bulunduğunu çememez. Kendisiyle alay eden eşrafın bulunduğu
yere varır, yüzlerine bağırır:

Hepinizin birdir kefeninin bahası
Sizin benden artık zinetiniz nedir?

Padişah istediği adamı sürüyor, istediğini öldürtüyor. Öldü-
renler başı boş bırakılıyor. Bunun ne yargıya, ne Tanrı buyruğu-
na sığınan yeri yoktur:

İmamı Müsliminden bu yeni âdet
Kanlıya katile olmaz adalet
Ehlizler vergisi arttı begayet
Bu nas pula erdi, derman kalmadı.
«Kadı» da, «Müfti» de kesesini doldurmak peşindedir.
Mevlâm bırakmasın ağzından tadı,
Varmı domuz gibi yırtıcı kadı,
Düzce ceremenin keşfiyye adı
Halkı nasıl soyup soğan eyledi.

Münafık ol müfti, fasit müsevvit
Gizlice akça ver hasmınla bile git.

Demiştik Harabî başı boş gezer kendisine budala süsü verir.
Onun bir türlü ermiş olduğuna genel bir inaç vardır. Her kes
Bekir'e kendisine bir mani, bir beyit söylemesi için yalvarır. Ta-
ze bir gelin çeşmeden su getirirken Bekir'den kendi alın yazısı
için bir mani demesini umuclar. Gelin sevmediği kaba bir ada-
ma verilmiştir. Bekir işine gitmesini söyler, gelin direnir, ne yap-
sın çaresiz söyleyecektir.

Arıların arısısın,
Doğan ayın yarısısın,
Bir eşeğin karısısın.
Yazık etmiş pederin
Böyle imiş kaderin.

VERİMLERİ (eserleri)

Bekir'in yazılmış eseri yoktur. Koşukları ulus arasında ağız-
dan ağıza yayılmıştır. Dehşeti tarafından deyişlerinin yazılmış
olması usa yatgın gelir. Yazık ki Dehşeti'nin bir cöngü elimize
geçmedi.

Liseden Bay Rıza -köylerden, kocalardan yaşayışını, geçmişini
koşuklarını derlemeğe savaşıp, bir çok deyişlerini yazmıştır. Bay
Ali Canib'in edebiyatındaki «Beğenmez» redifli tekerlemede bu-
lunmıyan kıt'a şudur:

Bir elif çıkmaz karnımı yarsam
Yanıldır seni bir süal sorsan.
Evliva sanırsın başında dursan,
Kendinden başka bir imam boğenmez.

Benim Bekir'i daha dipli yazmaya gücüm bu kadar yetti. U-
marım ki onu daha çok aydınlığa çıkaracak eller bulunur. Aşa-
ğıya Bekir'in koşuğunu koyorum. Elim erdikçe de deyişlerinden
biriki biriki sunarım. Bunları okurken usuma dalanan şu sözlerle
yazıyı bitiriyorum:

Koca Bekir şimdi olmalıydında dileklerinin yerine geldiğini
görmeliydin!....

Deli Bekir hakkındaki yazıda konacağı bildirilen koşuklar ya-
zı çokluğundan gelecek sayıya kalmıştır.

Sayın arkadaşım geçen sayıda Bekir'n nerede öldüğünü ve
mezarının nerede olduğunu öğrenemediğini yazıyor. Bekir Sincan-
lı nahiyesine bağlı Sinir köyünde ölmüş orada köy mezarlığına
gömülmüştür. Anbanaz'lı Şahan oğlu -Bekir'in biricik çırağı- ge-
lip ölüsünü kaldırmıştır.

Bunu Bekir hakkında araştırma yaparken Sinir köyünde ko-
calardan öğrendim. Düzeltirim.

Süleyman (Hilmi) Gönçer

AYIN İZLERİ

Halkevimizde ilmî konferanslı, eğlenceli ve on beş günde bir yapılan muallim gecelerine başlanmıştır. Kadınli erkekli bir kaç aileninde katıldığı bu toplantılar faideli bir şekilde devam etmektedir.

AYIN TARİHİ

Matbuat Umum Müdürlüğü tarafından her ay çıkarılan Ayın Tarihi mecmuası Eylül nushası iç ve dış Matbuatında görülen kıymetli makaleleri ve nutukları ihtiva eden büyük bir cilt halinde çıkmıştır. Okurlarımıza edinmelerini tavsiye ederiz.

ÜN

Isparta Halkevi tarafından çıkarılan Ün mecmuası 8 inci sayısı Isparta ve Hamid oğulları tarihine ait kıymetli araştırmalar ve ilmî yazılarla çıkmıştır.

DİĞER MECMUALAR

Niğde Halkevinin çıkardığı Akpınar, İzmir'de Kültür, İstanbul'da eski Serveti Fünun yerine çıkan Uyanış, Ankara'nın Ülkü mecmualarının Kânunsani nushaları çıkmıştır. Bu değerli fikir mecmualarını okurlarımıza överiz.

ÖZÜR DİLEME

Taşpınar'a değerli tetkiklerini gönderen Akşehir'de Bay Rıfki Melûl Meriç'in Şeyyad Hamza'nın kızına ait mezar taşı yazısı yazı çokluğundan ve fotoğraf kılışesinin gecikmesi yüzünden gelecek sayıya kalmıştır. Özür dileriz.

Abone :

Seneliği [120] kuruş. Abone için Halkevine müracaat edilmelidir.

İmtiyaz sahibi : Ahmet Sami

Neşriyat müdürü : Sami

Basıldığı yer : Doğan Matbaası - Afyon

10
Kuruş.